

Jan Joling

De politiek en cijfers

In de politiek wordt soms op een merkwaardige manier met cijfers omgegaan. Zo verliest de PvdA bij de Gemeenteraadsverkiezingen ongeveer eenderde van haar aantal raadszetels en geeft de peiling voor de Tweede Kamer-verkiezingen aan dat er een verlies is van 6 op 27 zetels, maar toch leidt dit tot positieve analyses. Partijleider Wouter Bos stelde in zijn commentaar dat de PvdA blijkens de verkiezingsuitslag en de peiling weer terug was en dat er weliswaar is verloren ten opzichte van 2006, maar dat dit verlies aanmerkelijk minder is dan werd verwacht, dus dat er eigenlijk feitelijk sprake is geweest van een enorme meevaller. 'We waren al doodverklaard en begraven, maar we zijn met strijd, zelfvertrouwen, nederigheid en idealisme teruggekomen', aldus de ronkende woorden van Bos.

Voor het CDA ligt het niet veel anders. Ook voor de Gemeenteraadsverkiezingen kan een stevig verlies worden genoteerd en in de peiling voor de Tweede Kamer is er een daling van 41 naar 29 zetels voorzien, maar toch was ook daar de beoordeling van de resultaten overwegend positief. En zo kan ik nog wel even doorgaan ten aanzien van alle andere partijen die een verlies moesten noteren. Vergelijk het eens met een jaarverslag bij een jaarrekening waarbij er sprake is van een omzet of winst die met eenderde is teruggelopen en er dan toch evengoed in optimistische bewoordingen door het bestuur in het jaarverslag wordt gesteld dat het allemaal wel meevalt. Dat lijkt me niet iets waar een accountant mee akkoord kan gaan. Maar in de politiek gelden kennelijk andere rekenregels. Eveneens opvallend vond ik de wijze waarop in de aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen in de partijplannen en -publicaties werd omgegaan met financiële aspecten. Ik heb niet alle partijprogramma's bekeken, maar de meeste partijen hadden voor de Gemeenteraadsverkiezingen het op orde brengen van de financiën wel op hun politieke agenda staan en gaven daarbij blijk van in de bedrijfseconomie ongebruikelijke theorieën. Zo lees ik op de website van de VVD in 'mijn' gemeente Hilversum:

'De gemeente moet zijn schulden halveren door de investeringen te beperken, bezittingen te verkopen, te stoppen met verspillingen en doelgericht de schulden afbouwen.' Volgens mij los je schulden normaliter af uit binnenko-

mende kasstromen. Het gaat nog verder: 'De bestedingen worden beperkt door het geld dat nodig is voor de aflossing van schuld en rente. Om die redenen is het van groot belang de schulden in de hand te houden.' Er moet daarom volgens de VVD niet worden gekeken naar de exploitatie (de programmabegroting) of het eigen vermogen, maar naar de schuldpositie. Schulden moeten worden beoordeeld aan de hand van de vorderingen die er tegenover staan. Schulden op lange termijn moeten wegvallen tegen financiële vaste activa, schulden op korte termijn moeten wegvallen tegenover vlottende activa. Dit wordt dan uitgedrukt in de zogenoemde materiële vaste activa-ratio. Kunt u het nog volgen? Ik niet.

Evenzo is het opmerkelijk dat door de diverse politieke partijen allerlei maatregelen worden voorgesteld, die qua doelstelling fors verschillen, maar waarvan de overeenkomst is dat ze vrijwel altijd geld kosten. Dit terwijl met even zoveel kracht wordt betoogd dat er vooral moet worden bezuinigd. Meer veiligheid creëren kost nu eenmaal geld, meer wegen aanleggen ook en betere voorzieningen idem. Zou het geen idee zijn om de realiteit van politieke programma's bijvoorbeeld door een accountant te laten beoordelen? En deze ook te relateren aan de werkelijke exploitatie en de feitelijke vermogenspositie van de betreffende gemeente of ministerie? Vergelijk het met het afgeven van een accountantsverklaring bij een prospectus of andere toekomstgerichte financiële informatie. De Prospectusrichtlijn definieert een winstprognose als 'een formulering waarin uitdrukkelijk of impliciet melding wordt gemaakt van een cijfer dan wel van een minimum- of maximumcijfer van de vermoedelijke omvang van de winst of het verlies voor de lopende verslagperiode en/of de daaropvolgende verslagperiodes...' Indien een winstprognose betrekking heeft op een wat langere periode en/of onderhevig is aan een sterke mate van onzekerheid, spreekt men ook wel van een voorspelling. Dat doen politici toch ook? Of doen die alleen toezeggingen? Ook daarom zou ik in de politiek pleiten voor meer verantwoording achteraf: wat is er van de plannen terechtgekomen? An

Jan Joling, adviseur van Nauta Dutilh, hoogleraar aan Nyenrode Business Universiteit